

PALLÁNÉ SZÉNÁSI MAGDOLNA

főiskolai adjunktus

Szent István Egyetem Főiskolai Kar

Idegennyelvi- és Irodalmi Tanszék és Lektorátus

Felnőttnyelvoktatás az Electroluxnál

A jászberényi, elsősorban háztartási készülékeket gyártó vállalat igen sikeres és eredményes, különösen, amióta a rendszerváltás utáni években a világ élvonalába tartozó svéd világcég, az Electrolux egyik fontos európai bázisává nőtte ki magát.

A külföldi kapcsolatok annyira fontosak, hogy nyelvtudás nélkül elképzelhetetlen a napi munkavégzés. Elengedhetetlenül szükséges az ügyintéző dolgozók idegennyelvtudása.

A hivatalos nyelv az angol, de ezen kívül hasznos és kívánatos más nyelvek ismerete is. Egy-egy részterületet, pl. a logisztikát, a műszaki fejlesztést, a minőségbiztosítást, a központi irányítást más-más országokban lévő központokból végzik, ezért az összehangolt munkavégzés érdekében szükség van a zökkenőmentes kommunikációra. A hivatalos és a személyes kapcsolatok egyaránt fontosak, ezeket nehéz lenne szétválasztani.

Az Electrolux vezetői fontosnak tartják, hogy dolgozóik idegen nyelveket tanuljanak, tudjanak, megbecsülik törekvő dolgozóikat, akik nyelvtudásuk révén értékesebb, szakképzettebb munkaerővé válnak. Támogatják a nyelvtanfolyamokat, elsősorban az angolt, de más nyelvek oktatása elől sem zárkóznak el. Német, olasz és francia nyelv oktatása is folyik szervezeten, de személyesen ismerek olyan dolgozókat is, akik önszorgalomból pl. svédül, görögül, finnül vagy törökül tanulnak.

Főleg a magas pozíciókat betöltő szakemberek soraiban vannak olyanok, akik néhány évig külföldön dolgoznak, nemegyszer egymás után különböző országokban lévő Electrolux cégeknél, ahogy a vállalat érdeke megkívánja.

A vezetők és a középvezetők sűrűn utaznak külföldi tárgyalásokra, tapasztalatcserékre, mndez hozzátartozik a munkájukhoz.

Az idegen nyelvű e-mailek, faxok és telefonok természeteseek, naponta tucatjával érkeznek a különböző osztályokon dolgozó szakemberekhez. Nemcsak a szakmájukban, de általánosságban is tájékozottnak kell lenniük, naprakész nyelvtudásra is szükségük van.

Mivel *felnőttekről* van szó, tanulmányaik során mindannyian találkoztak már valamilyen idegen nyelvvel, de fő érdeklődési körük nem maga a nyelv. Speciális a helyzetük, ennek megfelelően kell őket idegen nyelvre tanítani.

Személy szerint nyolc éve oktatok német nyelvet ennél a nagyvállalatnál. Tapasztalataimat szeretném megosztani kollégáimmal, leendő kollégáimmal, és azokkal az érdeklődő kívül-állókkal is, akik szeretnének bepillantást nyerni ebbe a munkába.

Kiemelném az oktatómunkához elengedhetetlenül szükséges differenciálás, flexibilitás jelentőségét.

Többféle csoport létezik ugyanis, rendkívül heterogén az összetételük, a résztvevő hallgatók nagyon különbözőek. A különbségeket a következő területeken lehet leginkább észlelni:

- tudásszint,
- képességek, alkati tulajdonságok,
- tanulási módszerek,
- pillanatnyi állapot,
- elvárások, érdeklődési körök,
- munkahelyi pozíció,
- életkor, nem.

Ha rátekinünk a listára, láthatjuk, hogy a sort folytathatnánk, és még ezeket a különbözőségeket is tovább bonthatnánk.

A *tudásszint* pl. vonatkozhat a szókincsre, a hallott vagy írott szöveg értésére, a nyelvtani ismeretekre, a kommunikációs képességekre stb. A passzív ismeretek önmagukban még nem döntő jelentőségűek, személyenként eltérően hasznosítják őket. Vannak, akik csekély szókincs és alapvető nyelvtani ismeretek birtokában is bátran kommunikálnak, és valamilyen módon megoldják a problémáikat, mások meg sem mernek szólalni, vagy le sem mernek írni egy mondatot sem, míg minden elemét nem ellenőrizték, hogy nyelvileg, stilisztikailag minden helytálló-e.

Vannak olyan hallgatók, akik teljesen kezdő szintről jutottak el jó középfokú nyelvtudásig, mások meglévő alapismereteiket szeretnék frissen tartani vagy bővíteni, olyanok is vannak, akik középfokú tudásszintről jutottak el a felsőfokú általános nyelvvizsgáig, illetve szaknyelvi vizsgát tettek.

Képességek tekintetében is különböznek a hallgatók, bár valamennyien rendkívül jó általános szellemi adottságokkal rendelkeznek. Főiskolát, egyetemet végzett emberekről van szó, akik intelligensek. Gyorsan megértik az újat, és logikusan tanulnak. Érdeklődéssel, jó hangulatban telnek az órák. Nem kell a motivációval, a fegyelmetlenséggel küzdeni, mint esetleg az iskolások esetében. Gondolkodásuk magas szintű, ennek megfelelően az olvasott szöveg értése az erősségük.

Vannak, akik igen gyorsak, mások igénylik a többszöri ismétlést, ellenőrzést. Az auditív típusú személyek hallás után képesek eredményesebben tanulni, a vizuális típusú hallgatók jegyzetelnek és szótárt vezetnek, a házi feladatokat írásban is elkészítik.

Módszereik is különbözőek. Vannak, akik deduktív módszerrel érnek el könnyebben eredményeket, tehát a mondatokból vezetik le a szabályszerűségeket, mások először szeretik megismerni a szabályokat, a nyelv egyes kisebb elemeit, és azokból építik fel mozaikszerűen a mondanivalójukat.

Vannak, akik több órán keresztül is képesek nyelvtanulással foglalkozni, mások nem. Vannak, akik egyszerre csak egy típusú feladatot készítenek el, pl. csak szavakat tanulnak, vagy csak nyelvtani gyakorlatokat végeznek. Nem szeretnek többfelé figyelni.

Mivel felnőttekről van szó, akiknek már kialakult és megrögzött tanulási stratégiáik vannak, módszereikbe nem szerencsés erőteljesen beavatkozni, legfeljebb ajánlani érdemes. Végül is minden módszer jó, ha eredményes.

Pillanatnyi állapotuk is nagyon különböző lehet. Ez függ pl. attól, mennyire kimerítő napok állnak előttük vagy mögöttük. Ha valaki előző éjjel jött meg egy tárgyalásról, nem várható el tőle, hogy felkészülten érkezzen az órára, és végig tudja figyelni azt. A családi események is befolyásolhatják órai teljesítményüket. Látható tehát, hogy még egyetlen tanuló személy esetében is differenciált módszereket kell alkalmaznia a tanárnak, és alkalmazkodnia kell az adott helyzethez.

A hallgatók *nyelvórákkal szembeni elvárásai* is igen különböznek. A legtöbben egy-két éven belül szeretnék elérni, hogy munkahelyi ügyeiket jól el tudják végezni. Ezt eddig még minden esetben meg is tettük. Vannak, akik megelégszenek azzal, ha globálisan értik, amiről szó van, de ők vannak kevesebben. A többség igényes, jó alapokat szeretne először megszerezni, vannak, akiket zavar, ha a nyelvtant nem értik elég mélyen és tudatosan, vannak, akik az új helyesírást is tudni akarják, olyan hallgatóm is volt már, aki a zsargont, a közmondásokat is ismerni akarta, volt, aki különböző tájszólással beszélő partnerei kiejtését szerette volna a telefonban minél jobban megérteni, másokkal a kiejtés fejlesztése volt a célunk.

Olyanok is vannak, akik szaklapok olvasását tartják a legfontosabbnak, a beszéd nem fontos számukra, munkájukhoz az írott szöveg értése a fontosabb. Akik rendszeresen járnak konferenciákra, sokat utaznak, a hétköznapi nyelv fordulatain túl a kulturális, a viselkedési szabályokkal is örömmel ismerkednek. Megint mások, akik sok e-mailt kapnak és írnak, az írott nyelv szabályszerűségei iránt érdeklődnek. Természetesen megfelelő alapok nélkül nem lehet egyetlen részterületet sem eredményesen fejleszteni.

Munkahelyi pozíciót tekintve előfordul, hogy főnök és beosztott egy csoportba kerül. Mivel emberi kapcsolataik jók, ritkán adódik probléma, ha valamelyikük nem tud valamit, vagy esetenként hibázik, nincs igazán jó formában.

A magasabb pozícióban lévők és időnként a középvezetők is annyira megterheltek, hogy egy-egy órára teljesen készületlenül jönnek, vagy el sem tudnak jönni. Egy magas pozícióban lévő, a nagy felelősség miatt állandóan stresszben lévő embertől nem várható el, hogy esetleg többször végighallgasson számára már ismert dolgokat vagy érdektelen információkat. Az ilyesmi a többiek esetében sem szerencsés, hiszen az időrablást senki sem szereti. Viszont a magasabb beosztásban lévőtől elvárják a magas szintű nyelvtudást, az ő esetükben a külföldi partner sem tolerálja a hibákat, a tévedéseket, így sokszorosan nehéz helyzetben vannak. Szerencsére munkabírásuk és kitartásuk átsegíti őket ezeken a nehéz pillanatokon. A házi feladatokat elkészítik, és így a hiányzás miatti hátrányaikat csökkenthetik. A sokszor hosszú utazások alatt magukkal viszik kazettáikat, és nagyon sokat tanulnak önállóan is. Az idő effektív kihasználása miatt jobbak a kisebb, homogénebb csoportok, ha van rá lehetőség, inkább ilyeneket célszerű létrehozni.

Életkor és nem tekintetében fiatalok és idősebbek, nők és férfiak egyaránt sikeresek lehetnek a nyelvtanfolyamokon. Közel azonos arányban tanulnak mindkét nembeliek, fiatalabbak és idősebbek is.

A jó munkakapcsolat fontos, és sikerélményt, örömet nyújt a tanárnak is. Mi lehet a feladata tehát az ilyen csoportokban a tanárnak?

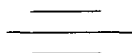
A legfontosabb, hogy személyre szólóan mindenkinek azt nyújtsa, amire a legnagyobb szüksége van, és mindezt a lehető legrövidebb időn belül, tehát hatékonyan.

A minőség, az eredményesség, az idő is nagyon fontos tényező, és úgy kell megoldani a szervező, irányító munkát, hogy a hallgatók ne érezzék feszítettnek a tempót, ne legyen kapkodás vagy feszültség. A jó légkör alapfeltétele a jó munkának.

A tanár nincs tehát könnyű helyzetben, minden szituáció egyedi és egyszeri, problémák itt is vannak, csak más jellegűek, mint a gyerekeknél. A hallgatók elfogadják és tolerálják a tanári kompetenciát, az irányító, segítő munkát. Ez így is van rendjén, hiszen mindenki a saját szakterületéhez ért a legjobban. A kölcsönös tisztelet jellemzi az órák légkörét.

Szerencsére a tárgyi feltételek is jók. A vállalat beszerzi a megfelelő könyveket, hangkazettákat, újabban sokféle internetes anyag és szótár is rendelkezésünkre áll. Talán otthoni, önálló tanulásra alkalmas CD még kevés van. Ismereteim szerint dolgoznak a fordítóprogramokon is, amelyek nagyon megkönnyítik majd mind a tanárok, mind a hallgatók munkáját.

A fejlődés tehát óriási, és nem áll meg. A tanfolyamok azt bizonyítják, hogy felnőtt korban is lehet és kell is nyelveket tanulni, ez nemcsak az egyén, hanem a közös eredmények szempontjából is fontos. Az itt tapasztalt együttműködés meggyőzheti az esetleg még kételkedőket, hogy nálunk is megvalósítható a többnyelvű Európa, amely az Electroluxnál már létező valóság.

CSIDEI IMRÉNÉ
történelem szaktanár
Bercsényi Miklós Általános Iskola
Szombathely

Bercsényi Miklós és kora

– EGY JUBILEUMI VETÉLKEDŐ 2. FORDULÓJA –

1. feladat

Narrátor:

A rodostói házban már találkozhattatok az emigráció legmarkánsabb egyéniségeivel. Ismerkedjünk meg azokkal is, akik velük együtt meghatározó szerepet játszottak történelmünk alakulásában! Röviden bemutatkoznak nektek, ti pedig írjátok le azoknak a személyeknek a nevét, akikét a bemutatkozás során felismertétek.

1. Három hónapig hősiesen védtem a várat. A túlerővel boldogultam, de az árulókkal tehetetlen voltam. Ennek ellenére én lettem Európa legbátrabb asszonya.

2. Kalandos körülmények között segítettem a magyar főúri fogoly szökését a bécsújhelyi börtönből. Így rontottam el Lipót császár „vadászátát”. Meggyötört testem végső nyugalmat a kőszegi temetőben talált.

3. Sókereskedelemmel is foglalkoztam, majd küldöttséget vezettem idegen honba. Tiszántúlon, Felvidéken és Erdélyben harcoltam a szabadságért. Két összekülönbözött kuruc csapat békítése közben életemmel fizettem a viaskodásban.

4. Hannibál vagyok, de nem az Alpokon, hanem a Rába folyón keltem át csapataimmal.

5. Nyitra vármegyei katonaként csatlakoztam a kuruc harcosokhoz. Vitézségemmel, vakmerő portyázásaimmal gyorsan kiérdemeltem a „Rákóczi villáma” nevet. A trencsényi csata után megbottlottam, villámból egy-kettőre áruló lettem.

6. Kis testi hibával rendelkezem, a csatákban mindig élen jártam. Katonáim fizetéséről rendszeresen gondoskodtam, a portyázásokat megtiltottam. Ezért kaptam a „Jótevő János” nevet.

7. Habsburg megbízásból, békéltetési szándékkal kerültem a fejedelem udvarába. Hamarosan Rákóczi uram meggyőződéses híve lettem. Parancsmegszegés miatt árulás gyanújába, majd börtön-